

ПРОФЕСІЙНІ РИЗИКИ БУХГАЛТЕРА: ПРИЧИННО-НАСЛІДКОВІ ЗВ'ЯЗКИ

Багато хто вважає, що професія бухгалтера, позбавлена критичних ризиків. Звісно ризики фізичного характеру вона не несе, але на бухгалтера покладена значна відповідальність щодо своєчасного та достовірного представлення облікової інформації. Ризики, що виникають у бухгалтерській професії, можуть спричинити для бухгалтера понесення дисциплінарної, адміністративної, матеріальної, кримінальної відповідальності.

Професійні ризики бухгалтера у свої працях досліджували такі вчені, як А.П. Альгін, І.О. Арлюкова, І.М. Вигівська, Л.В. Гнилицька, А.Ш. Джангетов, А.П. Задков, І.В. Єсарєва, О. Королева, Я.В. Соколов, А.С. Толстова, Т.Є. Хірная, Л.В. Чижевська, О.В. Цветкова, А.Є. Шевелєв, О.В. Шевелева.

Вчені вважають що, на результати роботи бухгалтера впливають як зовнішні, так як і внутрішні фактори.

Внутрішніми факторами впливу на роботу бухгалтера можуть бути і особисті риси характеру (некомпетентність, неухважність, упередженість, безвідповідальність), а також такі фактори як погані взаємовідносини з колективом, керівництвом, великі обсяги роботи або значна кількість рутинної роботи, незабезпеченість бухгалтерської служби необхідною матеріальною і технічною базами, програмним забезпеченням для ведення бухгалтерського обліку. Вказані фактори можуть спричинити допущення помилок та прорахунків в обліку при оцінці, документуванні, бухгалтерських розрахунках, обліковому відображенні та звітній інформації, поряд з цим можливий витік конфіденційної інформації, неправильне узагальнення даних та інше. Бухгалтер, першочергово, несе відповідальність за економічні наслідки, спричинені його професійною діяльністю.

Зовнішніми факторами є причини, які не можна змінити або на які не можна вплинути: зміна законодавства, корупція, інфляція, зміна податкової політики, необґрунтовані чутки.

На нашу думку, кількість факторів, що впливають на роботу бухгалтера, а також на відображену ним інформацію потрібно розділити як мінімум на три групи, адже є ще людський фактор, який його можна віднести як до зовнішніх, так і до внутрішніх факторів.

Відзначимо, що дії бухгалтера можуть бути як не умисними, так і умисними, що зумовлюють виникнення певної зацікавленості або вигоди в обличчі людини що здійснює умисну дію, або призводить до певних обставин, в яких викладення достовірної інформації є неможливим. Тому, спираючись на позицію проф. С.Ф. Легенчука, можна сказати що, здійснення бухгалтером дій, які чітко визначені у документах, що регулюють бухгалтерський облік, є імперативною поведінкою. І, напрооти, застосування в професійному судженні альтернатив бухгалтерського обліку «...є сукупністю (двох або більше) еквівалентних бухгалтерських

імперативів, наявність яких передбачає, що для бухгалтерського відображення наслідків елементів господарської діяльності необхідно вибрати одну з них» [1].

Виходячи з вище сказаного, ми можемо зауважити, що керівник підприємством може самостійно впливати на результат викладення облікової інформації. Якщо керівник буде зацікавлений в достовірному відображенні облікової інформації, то він всіма силами буде мінімізувати чинники, що призводять до негативного результату через внутрішню нормативну регламентацію організації та ведення бухгалтерського обліку, створення необхідної матеріальної і технічної бази для роботи, оптимальних умов праці для облікових працівників тощо.

Ризики є невід'ємною складовою діяльності підприємства. Їх не можна уникнути, але їх можна передбачити за допомогою контролю або повного розуміння виробничого процесу на всіх його ділянках. Немає поганого бухгалтера, є бухгалтер який зацікавлений в негативному результаті діяльності підприємства, або бухгалтер який не розуміється на тій інформації, яку він обліковує. Все це дозволяє стверджувати, що професія бухгалтера є складною та відповідальною, вона вимагає витримки, зосередженості та компетентності. І, як і будь-яка інша професія, містить ризики, яких повністю уникнути неможливо, але можна мінімізувати їх негативні наслідки через ефективне застосування методів управління ризиками. Кожен керівник самостійно вирішує, які з методів управління ризиками буде найефективніше застосований на його підприємстві.

Продовження вивчення причин виникнення професійних ризиків бухгалтера та їх причинно-наслідковий зв'язок в майбутньому допоможе скоротити їх до мінімальної кількості, мінімізувати їх негативні наслідки. Як зазначалось вище ризики неможливо зовсім ліквідувати, причини їх появи та зростання рівня ризиків будуть завжди. Задля цього доцільно розробити нові методи зниження або локалізації ризиків та удосконалити облікове забезпечення для цього.

Таким чином, ризик в бухгалтерській справі виникає майже завжди. Однак чітке розуміння свого фаху, правильна організація роботи, сумлінне виконання своїх обов'язків, вміння максимально уникати впливу зовнішніх факторів, контроль за змінами в законодавстві, да й в цілому в економіці сприятиме мінімальній ймовірності виникнення та настання професійного ризику бухгалтера.

Список використаної літератури:

I. Legenchuk, S., Velykyi, Yu., Belinska, S. (2018). Development of variability concept in accounting: ukrainian context. Baltic Journal of Economic Studies. Vol. 4. № 3. pp. 158-164. P. 160 Retrieved from <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/437/pdf>.